

Corriol petit

Charadrius dubius

Distribució i procedència

Les poblacions europees hivernen principalment al continent africà, entre l'equador i el paral·lel 20° N (del Hoyo *et al.* 1996). Però al sud de la península Ibèrica el contingent hivernal pot ser notable, ja que a Doñana certs hiverns arriben a concentrar-se alguns milers d'exemplars (García *et al.* 2000).

A Catalunya és un hivernant molt localitzat, un patró que s'adiu amb el seu caràcter predominantment estival al Paleàrtic Occidental (Delany *et al.* 2009). Durant el període d'estudi de l'Atlas s'ha detectat bàsicament a les principals zones humides litorals i als trams baixos dels rius Llobregat, Francolí i Besòs. L'única àrea allunyada de la franja litoral on s'ha trobat ha estat els arrossars d'Aitona (Segrià).

Cal recordar que la migració prenupcial del corriol petit és primerenca i algunes arribades a contrades litorals on no ha hivernat es donen ja a principis de febrer (Sales 2006).

No s'ha obtingut cap recuperació que indiqui la procedència d'aquests individus hivernants, de manera que es desconeix si es tracta d'ocells reproductors a Catalunya o d'individus de poblacions més llunyanes.

Requeriments ecològics

En contrast amb altres limícoles, la seva ecologia està lligada a les aigües dolces i no depèn de les àrees intermareals. Mostra una especial preferència per zones humides com deltes i aiguamolls, especialment si troba arrossars o extensions naturals amb un grau baix d'inundació i poca cobertura vegetal. Si bé durant la temporada reproductora és molt escàs als arrossars del delta de l'Ebre (Estrada *et al.* 2004), durant l'hivern constitueixen un dels seus hàbitats preferits, tal i com es constata amb molts altres limícoles (Fasola & Ruíz 1996).

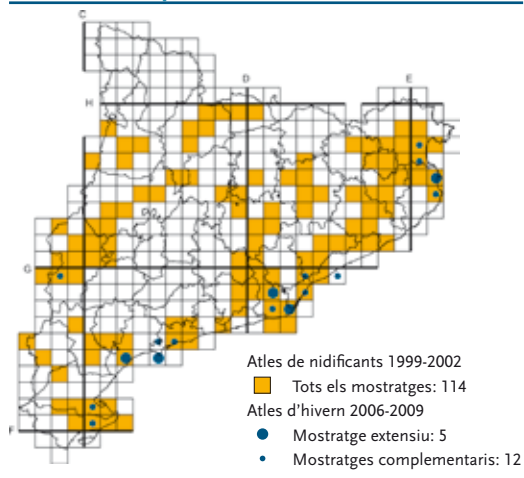
Als trams fluvials destaca la concentració en sectors més propers al litoral. Tanmateix, cal tenir en compte que quan les condicions són favorables també pot aparèixer a l'interior. Així, en la dècada dels anys 90 del segle passat el corriol petit es trobava anualment a la plana de Lleida, on seleccionava el mosaic constituït per arrossars, rius, basses i altres zones inundades (Calvet *et al.* 2004).

La distribució altitudinal del corriol petit durant el període d'estudi ha arribat fins als 100 m, exceptuant els arrossars d'Aitona.

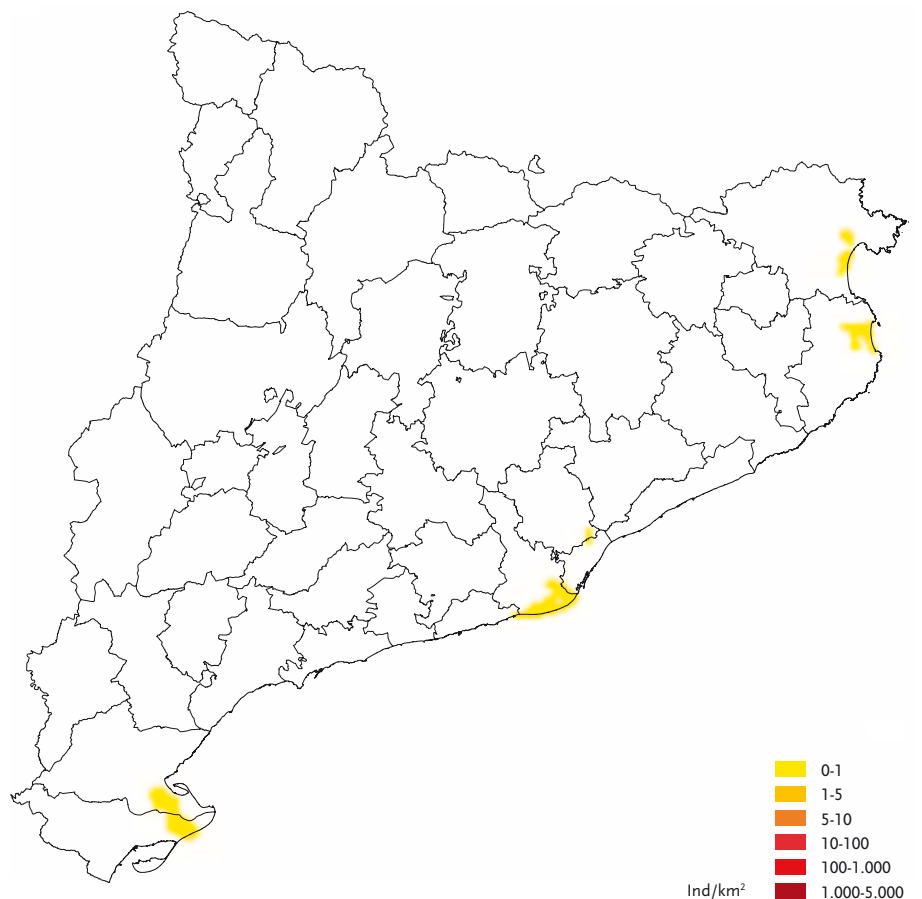
Estimació poblacional

Les dades registrades durant el període d'estudi recullen l'observació de 13-24 individus, amb una mitjana anual de 20 exemplars. La poca conspicuïtat d'aquesta espècie, junt amb la seva presència en àrees sovint poc prospectades, com per exemple trams fluvials, arrossars i canals de rec, fan difícil pre-

Mapa de distribució UTM 10x10 km

Mapa d'abundància

cisar-ne el contingent hivernant així com la seva variació interanual. Per tant, és probable que aquesta abundància observada infravalori lleugerament la població del corriol petit a Catalunya, que, en tot cas, sembla que no hauria superat els 40 individus en cap dels hiverns d'estudi.

Tendència, problemàtica i amenaces

La presència hivernal del corriol petit a Catalunya abans de l'any 1993 era irregular segons es desprèn de les dades recollides a les úniques localitats on es va citar: els deltes de l'Ebre (Martínez-Vilalta & Motis 1989) i del Llobregat (Gutiérrez *et al.* 1995). A la plana de Lleida les primeres citacions de corriol petit són de l'any 1993 i la seva presència es va continuar detectant anualment almenys fins al 2001, amb un màxim de 28 exemplars (Calvet *et al.* 2004), el registre hivernal més elevat que s'ha comptabilitzat mai a Catalunya.

En els censos d'ocells aquàtics hivernants apareix per primera vegada l'any 1987, però no hi esdevé regular fins a les darreries de la dècada següent, en part com a conseqüència d'un augment de l'esforç de prospecció i d'una millor cobertura areal. En aquest sentit, la realització d'aquests censos a diverses conques fluvials ha permès comprovar la seva hivernada anual al tram baix del Llobregat, i la seva presència irregular als trams baixos d'altres rius, com ara el Besòs.

Sembla que a Catalunya l'espècie ha experimentat una expansió durant l'època reproductora, gràcies en part a la millora de la qualitat de l'aigua i de l'ús que en fa de zones alterades per l'home com graveres, punts d'extracció d'àrids i depuradores d'aigua (Yeatman-Berthelot 1995, Hagemeyer & Blair 1997, Estrada *et al.* 2004). Cal, però, esmentar que també pateix pèrdues del seu hàbitat de reproducció, i que en algunes àrees com ara els espais fluvials també pateix perturbacions i alteracions produïdes per activitats d'esbarjo i aprofitament il·lítics o mal regulats.

La distribució de l'escàs contingent hivernant a Catalunya és sensible a la urbanització de zones costaneres i prelitorals d'aigua dolça i a la reducció de la superfície i dels nivells d'inundació dels arrossars. Mentre que la disponibilitat d'arrossars és molt elevada al delta de l'Ebre, la reducció d'aquest cultiu pot haver incidit negativament a la plana de Lleida, on actualment és molt escàs i irregular (J. Bonfil, com. pers.).

Es desconeix el grau en què podria influir la temperatura en el nombre d'exemplars que hivernen al continent europeu, així com l'efecte d'altres factors com ara l'èxit reproductor, les dinàmiques climatològiques a l'Àfrica subsahariana o l'expansió de l'espècie a nivell europeu durant el segle xx (Cramp & Simmons 1983).

English summary

The Little Ringed Plover is a localized and scarce winter species in Catalonia, where it occurs in the main coastal wetlands and along the lower courses of rivers. It prefers paddy fields and shallow freshwater wetlands up to 100 m; on average 20 birds were observed annually during the study period (range: 13-24). Despite a positive trend in its breeding population, there is no clear winter trend. This species benefits from the creation of artificial habitats such as gravel pits and water treatment plants. The availability of paddy fields has remained constant in the Ebro delta, but has fallen drastically in the Lleida plains in recent years, which may have negatively affected the wintering population of this plover.

Xavier LARRUY-BRUSI, Francesc Xavier MACIÀ-VALVERDE,
Tomás MONTALVO i Jordi FIGUEROLA